

КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ТОРГІВЛЕЮ ЛЮДЬМИ В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ

Ключові слова: торгівля людьми, трудова експлуатація, вербування, гібридна війна, наркотрафік, політичний вплив на стан злочинності.

Keywords: human trafficking, labor exploitation, recruitment, hybrid war, drug trafficking, political influence on crime.

Анотація: Висвітлено актуальність проблеми особливої торгівлі людьми, відповідно до якої відбувається залучення чоловіків шляхом введення в оману в якості кур'єрів для перевезення наркотичних речовин, що ускладнено наявністю політичного аспекту. Окреслено загальні напрями для протидії та запобігання такого виду злочину як торгівля людьми.

Annotation: The article denotes the urgency of the problem of special human trafficking, which involves the involvement of men by misleading as couriers for the transportation of drugs, with complicated political element. The general directions for counteracting and preventing such a crime as human trafficking are outlined.

Торгівля людьми – це визнаний на міжнародному рівні особливо небезпечний злочин, який є грубим порушенням прав людини, і поширює свою географію і різноманітність [1, с. 34–35]. Згідно з дослідженнями Міжнародної організації праці (МОП) в будь-який момент часу у світі в сучасному рабстві знаходиться 20,9 млн. осіб.

В умовах сьогодення багато громадян України знаходяться у скрутному матеріальному положенні, що спонукає їх до пошуку кращого життя. Ситуація ускладнилась через початок воєнних дій на території Донецької та Луганської областей, яку ще називають «гібридною війною». До того ж збройні конфлікти завжди створювали додаткові умови для збільшення кількості порушень прав людей. І, на жаль, Україна не стала виключенням [5]. До нових тенденцій можна віднести торгівлю людьми терористичними елементами на територіях Донецької та Луганської областей.

За останні роки поширилась схема, яку вже можна вважати класичною схемою торгівлі людьми. «Приманкою» для вербування осіб є пропозиція працювати кур'єром чи експедитором на

території Російської Федерації з обіанкою великих грошей. При цьому, на початковому етапі залучення конкретизація виконуваної роботи як така відсутня, особи видається певна сума грошей, квиток на дорогу, особистий телефон. На перший погляд, все легально. Але подальший розвиток подій виглядає таким чином: телефон, що надається для спілкування, контролюється; нерідко у особи вилучається паспорт; при отриманні першої “посилки”, яку необхідно доставити, її змістом виявляються наркотичні речовини; за спробу втечі або зв’язку із родичами для порятунку до особи застосовуються погрози різного характеру і фізичні знущання [2, с. 5]. Усі вищенаведені ознаки безпосередньо сигналізують про те, що особа стала жертвою трудової експлуатації, що є однією з форм торгівлі людьми. Типово такі дії вчиняються організованими злочинними угрупованнями, учасники яких полюють на чоловіків 20-35 років.

Запобігання торгівлі людьми ускладнює ціла низька масштабних соціально-економічних проблем, серед яких:

4. бездіяльність та недостатня зацікавленість й проінформованість правоохоронних органів щодо фактів вчинення злочину;

5. недовіра населення до правоохоронних органів. Різниця між офіційним показником кількості жертв злочину та реально існуючими постраждалими, що підтверджується поодинокими зверненнями членів сім’ї та близьких родичів зниклої особи, відображає дійсну картину того, що відбувається. Тобто, злочин характеризується високим показником латентності [4].

6. військовий конфлікт, через який загострення економічної кризи змушує громадян шукати альтернативні шляхи заробітку. До того ж, політичні маніпулювання надають опонентам додаткових інструментів та засобів використовувати інформацію на свою користь. Наприклад, правоохоронні органи Російської Федерації свою причетність до злочинів заперечують та «джерелом» вербування вважають саме українську сторону та навіть наголошують на відмові наших правоохоронців від взаємодії для загальної боротьби із проявами злочину на різних стадіях. Висуваються версії стосовно того, чи є зв’язок між кількістю трудових мігрантів та позитивною динамікою зросту викриття наркокартелів в Росії; чи можуть у подальшому особи, що стали жертвами, бути “людським ресурсом” для участі у війні [3].

Стаття 13 Закону України «Про протидію торгівлі людьми» встановлює національний механізм взаємодії суб’єктів, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми. Основним суб’єктом у системі запобігання торгівлі людьми є Департамент боротьби зі злочинами, пов’язаними з торгівлею людьми (у складі кримінальної поліції).

Головним же питанням залишається те, як особу, що за російським законодавством засуджено за злочин у сфері обігу наркотичних засобів, визнати потерпілою від торгівлі людьми в Україні? Для цього необхідний цілий комплекс дій з боку різних учасників цього процесу: це звернення безпосередньо осіб, що постраждали, або їх родичів чи близьких осіб до консульських та дипломатичних установ, участь у міжнародних програмах захисту постраждалих від торгівлі людьми, активізація з боку правоохоронних органів стосовно викриття шляхів залучення та пошуку потенційних жертв, інформування населення про існуючу небезпеку та підтримка з боку громадського сектора.

Список використаних джерел:

1 Головін Б. М. Громадська думка щодо торгівлі людьми: кримінологічний погляд на проблему / Б. М. Головін // Право України. – 2003. – №7. – С. 34–38.

2 Макарова О. Торговля людьми – світова проблема: [Діяльність Міжнародного правозахисного центру «Ла Страда-Україна»] / О. Макарова // Юридичний вісник України. – 2005. – № 6 (12-18 лютого). – С. 5.

3 Дручек О. В. Торговля людьми та проблеми протидії їй в Україні / О. В. Дручек // Порівняльно-аналітичне право : електрон. фах. наук. вид. – 2014. – № 3. – С. 154 – 157. – Режим доступу : http://www.pap.in.ua/3_2014/42.pdf.

4 Про протидію торгівлі людьми: Закон України від 09.15.2012 р. № 19-20 // Відомості Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3739-17>.

5 Орел Ю. С. Актуальні проблеми боротьби з торгівлею людьми в Україні / Ю. С. Орел // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – 2014. – № 1(32). – Режим доступу: file:///C:/Users/User/Downloads/boz_2014_1_11%20.pdf.

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

ЗЛОЧИННІСТЬ

У ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ

Матеріали XVI Всеукраїнської кримінологічної
конференції для студентів, аспірантів та молодих вчених

(м. Харків, 12 грудня 2017 р.)

За загальною редакцією
професора *А. П. Гетьмана* і професора *Б. М. Головкина*

Харків
«Право»
2017

УДК 343.9.01:005.44
ББК 67.61я431
3-68

Редакційна колегія:
проф. А. П. Гетьман;
проф. Б. М. Головкін;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Ткачова,
канд. юрид. наук, ас. О. В. Таволжанський,
канд. юрид. наук, ас. Н. В. Сметаніна,
канд. юрид. наук, ас. К. Д. Кулик,
канд. юрид. наук, ас. О. О. Шуміло,
ст. лаб. К. С. Остапко

3-68 **Злочинність** у глобалізованому світі : матеріали XVI Всеукр.
кримінол. конф. для студентів, аспірантів та молодих вчених (м. Хар-
ків, 12 груд. 2017 р.) / за заг. ред. А. П. Гетьмана і Б. М. Головкіна. –
Харків : Право, 2017. – 420 с.

ISBN 978-966-937-307-6

ISBN 978-966-937-307-6

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2017
© Оформлення. Видавництво «Право», 2017